NOVICE
kmetijskih, obertnijskih in narodskih reči.

Novice izhajajo v Ljubljani vsak teden dvakrat, namreč v sredo in saboto.

Odgovorni vrednik Dr. Janez Bleiweis.

Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., scer 3 fl., za pol leta 2 fl. po pošti, scer 1 fl. 30 kr.

Tečaj XI. V sredo 2. novembra 1853. *List 88.*

Pravda med širokimi in ozkimi ogoni.

Široki in ozki ogoni (kraji) so se enkrat hudo spèrli. Prepir pa so začeli ozki kraji, ker so vidili, da jih pametni kmetovavci vsako leto bolj opušajo in da bi utegnila v malo letih njim zadnja ura biti.

Vès zelen od jeze začnè eden izmed naj ožjih ogonov razkladati velike dobrote, ki jih naklanjajo ozki ogoni kmetovavcem, in tako je ropotal, da širokemu ogonu ni bilo moč k besedi priti. Kmetje sami, ki so med njimi na grivi stali, so se zavzeli, ko so slišali tak šunder.

S samim ropotanjem, dragi prijatel, ne bodeš dobil pravíce — ga vstavi široki ogon — hvali se, kolikor se ti ljubi, tode govorí mirno in razloži nam prednosti svoje; umni možje naji poslušajo, njim gré razsodba, ne pa nama, ker kakor oni naredijo, tako sva.

Že vém — mu odgovori ozki ogon — da se šteješ med znajdence novih časov, kteri hočejo vse prekucniti, kar je starega, pa ne bo dal! Naši stari očetje so tako orali, in oni so že vedili zakaj.

Dragi brate! Nikar ne zabavljaj novim časom! Bog je dal ljudém um, um pa ne ostaja terdovratno pri tem, kar je bilo, ampak misli in skuša, kako bi se bolje naredilo to, kar so otroci znajdli in vedili. Zakaj svét si moraš misliti, kakor človeka, ki zmiraj modrejši postaja, kakor bolj doraša in več skuša; na skušnje enega človeka zida drug človek svoje skušnje in tako gré svét naprej. Kaj misliš, da je pred sto leti kdo vedel, da je gips za deteljša tako dober, kar dandanašnji vsak hlapec vé. Pa kaj ti bom to razkladal, kar je jasno, kot beli dan! Govori, zakaj se hvališ!

Ozki ogon začnè svojo slavo razkladati rekoč: Na perste ti bom naštel velik dobiček ozkih krajev.

1. Kjer je zemlja plitva, da je le malo parsti, kaj bo kmet začel brez ozkih krajev? koliko mu bo zraslo, če ne bo tiste periša parstí, ki jih ima, skladal na kupce in ne bo oral ozkih krajev?
2. Al ozki ogoni ne varjejo njiv preobilne moče, ker po njih se voda lože odteka?
3. Al se na tacih njivah ne dá plevél lože pleti?
4. Al ni s takimi njivami veliko manj dela?
5. Al ne vleče zrak lože skoz take razore?

Odgovori, če imaš kaj, na vse to, in spoznaj velik dobiček ozkih ogonov.

Res, kar si mogel, si povedal, in kakor vsak berač si tudi ti svojo mavho hvalil. Čuj sedaj, kaj ti bom jez povedal.

V eni reči imaš prav; z vsim drugim pa, mislim, da boš šel rakom žvižgat, ako ti je za resníco mar.

Če je res dobra parst tako plitva, da se nikakor ne da globokeje orati, morajo kraji ozki biti. V tacih okoljšinah si kmetovavec zares nemore drugač pomagati; tega ti ne tajím. Al — na veliko njivah bi se dalo sčasoma, ne mahoma, več dobre parstí napraviti, ako bi se vsako leto enmalo globokeje oralo in se vé da tudi bolje gnojilo. Prijatel moj, iz zemlje se dá veliko narediti, pa ne z rakovimi možgani, ampak z umnostjo.

Kar si od tega govoril, da se voda lože odteka po ozkih ogonih, veljá le od prav mokrih zemljiš; pri vsih druzih je to piškov izgovor, in tudi od mokrih njiv se dá brez ozkih ogonov ta napaka odpraviti, ako se večidel ne čez 5 ali 8 sežnjev široke njive tako orjejo, da so kakor v kobelj zorane v sredi naj višji in na vsako stran pa enmalo viséče, da se preobilna voda v jamliče odteka, ki se po straněh njive narediti dajo.

Če le ozke ogone hvališ, da se na njih lože pleve, ti moram pač povedati, da se ta ložja pletev grozno drago plačuje, ker na ozkih ogonih tretji del njive ni obsejan, tedaj tretji del zemlje nerodoviten leží. Kolina zguba!

S takimi njivami je manj dela — praviš. Al manj dela prizadenejo ozki ogoni le lenemu in nemarnemu kmetu, kterega oranje le v tem obstojí, da enmalo njivo razpraska, ne pa izorje. Ako bi se take njive tudi orale, kakor se njiva orati mora, bo več dela ž njimi, kakor s širokimi ogoni.

Kar poslednjič ozkim ogonom v hvalo prikladaš, da zrak lože po njih piše, jim zna pa tudi v škodo biti, ker po tem takem je tudi merzlim vetrovom in ponočni zmerzlini bolj pot odperta.

Iz vsega tega, prijatel, vidiš, da ozki ogoni so večidel le gotova škoda kmetovavcom, — da imajo pametni gospodarji prav, ako jih od leta do leta bolj opušajo, ker po njih toliko rodovitne zemlje v zgubo gré.

Ozki ogon ni mogel na to nič veljavnega odgovoriti, in iz začetka tako jezičen je sedaj — omolknul.

Kmetje pa, ki so poslušali to pravdo, so si zapomnili, kar je široki ogon v svojo hvalo govoril, in rekli so: resníca je, da široki ogoni so sploh bolji od ozkih.

Pregled novih živinozdravniških skušinj za vsacega gospodarja imenitnih.

(Dalje.)

Molža množí mléko. Vsak gospodar vé ali bi saj imel vediti, da krava od dné do dné manj mléka dajè, ako se vime vselej do čistega ne zmolze in da nečimerna dekla zna tako popolnoma pokvariti dobro kravo. Včasih se primeri, da le iz enega sesca ne pride nič mléka, če mlečne žlezice tiste straní so se po kaki bolezni odpovedale molži; — če se kaj tacega primeri, naj se ene tedne pred teletom tisti sesec po 4krat na dan molze, in krava bo po teletu iz tega sesca spet molzla, kakor iz vsih druzih.

Kobile imajo včasih tako malo mléka, da žbè komaj živí pri njih. Vzroki tega zamorejo mnogoverstni biti in le po odpravi teh vzrokov pride spet mléko v vime. Vendar svetje Deneubourg, da se omenjena napaka odpravi, če se kobili dva dní zaporedoma bokal toplega mléka in 4 ali 6 lotov janeža ali kimeljna noter dá, zraven tega pa kuhani ovès, korenje in enaka tečna piča poklada in žbè pridno sesati pustí. V Belgii žbetom, ki nimajo maternega mléka, kuhajo ječmen ali kruh, in ti kuhi pridevajo mléka s sterdjó. Drugi jih redé z olom (pivom) in mlékom, — 1 del ola, 5 delov pa mléka.

Spet se je od več mladih, eno ali dvé leti starih telíc, in od dvéh tri mesce starih kobilic slišalo, da so se molsti dale, akoravno še niso bile breje.

Lopatika (aloe) je imenitno pa nevarno zdravílo, ker v obilniši meri podana zraven driske rada napravi vnetje in snetje čev pri konjih. Hurford je skusil, da konjem drisko napraviti, se veliko manj lopatike potrebuje, ako se ravno toliko encijana (gentiana) pridene; Howell poterdi to in pravi, da 12krat je skusil, da s 3 ali 4 kvinteljci (drahmami) lopatike, kteri je ravno toliko encijana pridjal, je ravno to opravil, kakor scer z 2 lotama same lopatike. Vendar je treba, da se konjem en dan pred otrobi namest druge piče dajo, in tako pripravijo za ložji drisko. — Živinozdravnikom bo dobro vstreženo s to skušnjo.

Zoper uší pri živini priporoča J. Wirth koreníno podleska (colchicum), ktera se povsod lahko dobí. Ta korenína, ktera tudi teloh pri goveji živini dobro namestuje, se skuha in s to vodo se zmiva ušiva živina.

Orehovo perje zoper zastarano smoliko pri konjih priporoča Mathaei. On kuha orehovo perje, in dá to vodo smolikovim konjem piti, tudi pomoči otrobe ž njo, ki se konjem pokladajo za pičo; med drugim pravi, da v treh dnéh je ozdravil zastarano smoliko. Profesor Hertwig, slaven in resnicoljuben živinozdravnik, poterdi moč orehovega perja v vsih zastaranih nahodih, smolikah, kevžihih, pri oslabljenem želodcu. Molzne krave pa po orehovi vodi ob mléko pridejo, in če le dolgo orehovo vodo pijó, dlaka z njih gré.

(Konec sledí.)

Ozir po domačíi.

Stara obleka Gorencov.

Primerjati domače rečí, kakor so nekdaj bile, s temi, kakor so sedanji čas, je mikavno vsacemu mislečemu človeku. Človek v takih primerah gleda tako rekoč v sercalo preteklega časa. Naj pokaže sledeči popis obleko starega Krajnca in stare Krajnice okoli Ljubljane in na Gorenskem; vidili bomo silne premembe novega časa v njem. Mično bi bilo, ako bi tudi drugi pisatelji iz druzih slovenskih krajev, ki so se v obleki tako premenili kakor ti, popisali staro narodsko obleko.

Izmed možkih oblek omenim naj pervo padovanskih sukinj, z živo barvano rudečo podlogo podšitih. Suknjiči (pruštohi), ki so bili za vsakdan iz belega mezlana, za praznike pa iz zelenega ali plavega sukna, so bile spredaj z rudečim ali svetloplavim in kosmatim kolomanom podšiti, kar je prav lepo stalo, če so bili razpeti; sicer so se pa nakrižem s svetlimi gumbi (knofi) zapenjali. Žepi so bili pri obéh platéh na zunanjo stran. Pod suknjičem je bil podleklic (ali spodnji pruštoh), iz škerlata s plavim ali zelenim svilnatim trakom obrobljen, in se je tudi s svetlimi gumbi od spredaj stikama ali pa naskrižem zapenjal. Suknja, suknjič, podleklic in srajca, vse je bilo s kratkim koljerjem; vrat so pa od zadej nekoliko daljši lasje pokrivali. Hlačarji so bili široki, zeleni spred in zad s križci prešiti. Srajca je imela rokave po kumerš ali pumaraš ali z nabranimi rokavi, nektera tudi z rivcom, to je, ni bila za pestjo nabrana. Čez pas je prišla dolga in široka pinta ali opasica iz šalona, plava ali rudeča. Od začetka je bila ta opasica iz več konopov ali štrikov, ki so bili eden zraven druzega kako ragušo široki. Hlače so bile kratke iz mezlana ali jerhovne, za vsakdan tudi černe pertnene. V žepi je bil nož z vilicami v nožnicah. Pri straneh na stegnih so bili tudi žepi. Ker so bile hlače kratke, so v nekterih krajih nosili škorne, ki so bile čez meča na goljufih z olišpanimi usnjatimi prevezami privezane, pod prevezami so bile zavihane, najpred doli in potlej spet gori, da je zunanja černa stran kacih pet perstov široko kot kapa na verhi golen stala. Kjer niso škorn nosili, so imeli plave goljenke in čevlje. Za na glavo so bili klobuki s širokimi kraji in nizkimi okroglimi štulami. Kraji so bili s pertonkami k štuli privezani, da niso doli viseli. Kape so bile iz lesičjih kož ali kuníne (madrovine); spodnji del je bil kviško privihan, da je kosmatína od zunaj stala, ali pa se v mrazu doli na ušesa spustila. Za zimo so bile nekoliko veči in viši kape, imenovane kučme, iz černih ovčjih kož; kosmatína je bila od zunaj obernjena. Kučme so se ravno tako ob hudem mrazu čez ušesa spušale.

Ženske so nosile černe suknje s svilnatim trakom obrobljene. Pozimi tudi dolge kožuhe. Pod suknjo ali pod kožuh je prišlo krilo ali mezlanka z modricom, kar je še semtertje ugledati. Spredaj je bila pregača ali birtoh, za delavnike pertnena plava z belimi pikami ali rožcami, za praznike iz šalona. Ošpetelj je bil na persih nabran, in z okinčanimi bucikami spet. Rut nekdaj ženske niso nosile za vratom, kakor to še zdaj okoli Metlike ni v navadi. Pod mezlanko ali rašom je bil interfat. Na nogi so bile škorne iz beloustrojenega mehkega usinja s černim ali zelenim usnjatim pascom nad stopali. Namest škorn so bile včasi rudeče goljenke in čevlji z visocimi podpetnicami, kar se tudi okoli Metlike še najde. Pod persi je bil belo ali tudi s srebrom kovan ali pa čern usnjat, pri premožniši tudi srebern pas. Od pasa pri strani je visil na dolgim jermenu nož na zaperco. Na glavi je bila peča z bucikami na sprednjih voglih kviško perpeta. Navadni so bili tudi puntiki, parte, šapli, s kunjo kosmatíno opramane černe kape, čepice (avbe), zavijače, ki so še zdaj v Bledu in Bohinju v navadi. Parte in šapli so bili li za device.

Ozir po svetu.

Kako nekteri Indianski narodi v Australii mertve pokopujejo.

Otroke pod štirimi leti še le o nekterih mescih po njih smerti pokopujejo; malega merliča nosi mati skerbno zavitega po dnevi štuparamo, ponoči ga ima za spodglavje, in še le ko se je vès v mumijo posušil, ga po-

koplejo ali v kako duplíno votlega drevésa položé. — Vse merliče pokopujejo tako, da so z glavo proti sončnemu zahodu obernjeni; na grob skočita potem dva iz žlahte rajncega, se v znamnje naj veči žalosti zgrabita za lase, ter se neusmiljeno vlečeta in tergata semtertje. — Take, ki pridejo mertvi na svet in prav mlade otroke navadno sožgó. Nekteri narodi izkoplejo svoje merliče čez več let in njih kostí sožgejo. Tam pa tam tudi merliče — v znamnje naj večjega spoštovanja posušijo in jih potem obesijo na drevésa.

Vraže napravijo grozovitne hudobije.

V Kamalez-u v Pirenejskih gorah je imela žena bolezin, ki je nikakoršni pomočki niso mogli ozdraviti. V svoji nespameti začnè misliti, da ji je zacoprano. Obdolží neko ubogo osemdeset let staro ženo, in to peklensko vražo svojemu možu razodene, kteri ji je precej verjel, in rekel, da se mora copernica s terpeženjem prisiliti, da bo oddelala. Zaguljeni mož pokliče ubogo ženo v svojo hišo. Ona nič hudega ne misli, in neutegama pride. Zaslepljeni divjak pa vrata zaklene, jo za vrat zgrabi in kričí nad njo: „Ti si moji ženi pogodila, kar naravnost ji oddélaj!“ Prestrašena žena pri vsih Svetnikih terdi, da je nedolžna in da ne zná bolnikov ozdravljati. Pa vse zastonj; dédec ji pokaže butaro suhe hoste in rêče: „Vidiš, s tem-le bomo peč razbelili, in če se boš še branila, te živo zaprem va-njo“. Vse solze in prošnje niso zdale nič; peč je bila razbeljena. Trinog popade ženo, ki se je strašno branila in zvijala, in jo potiska z nogami naprej v peč. Ker je pa le pol trupla v peč šlo, sirota grozovitno rjula, in vender bolni ženi ni bilo celò nič oddelano, kakor je slepec mislil; jo je vùn potegnil, ter jo z glavo naprej v peč soval. Kričanje terpežene je bilo zdaj tako strašno, in s toliko obupnostjo se je borila, da jo je trinog poslednjič izpustil in ji vrata odperl. Komaj da je še sôpla; glava je bila le do razbeljenega pečnega žréla ali žepna prišla, noge so bile vse ožgane. V groznih bolečinah je nesrečna starka vender še távala do srenje Pujo k svoji žlahti. Strah je, jo pogledati; vender še govorí, in vse na tanko pripoveduje, kako je bila terpinčena. Umerla je po silnih bolečinah. Hudobnež je bil pravíci izročen.

Slovenci! tudi med nami se najde še marsikaj vraž ali ne véste, da so v pervi božji zapovedi prepovedane? Velika hudobija, preklinjanje zoper Božjo mogočnost je, kdor ljudém pripisuje točo, bolezni in druge nesreče, Kakošne zapopadke more od vsigamogočnosti Božje tisti imeti, kdor misli, da stare babele smejo v njegovo vlado segati, ali kdor si bodi.

Drobtinčica življenja.

Moja hiša moja sloboda.

Gostila je lesica ježa podnevi, zvečer pa ga vstavljala, naj ostane pri njej čez noč; ali on se je kratil govorivši, da gré raji domú. Ko se oprosti z lesico in se napoti na dom, gré lesica izdeleč kradoma za njim, da vidi kakošna je ta njegova hiša, po kterej on toliko hrepení in neče pri njej v njeni lepi pečíni ostati čez noč. Pridši jež do ene klade, zavleče se pod njo v bukovo listje, pa se iztegne kolikor je dolg in širok, rekoč: „Moja hiša, moja sloboda“.

Človek! bodi do človeka toliko človečin, da tudi tvoj bližnji z ježem toisto v resnici rêči zamore. Saj že tako zveš od njega več ko je prav.

Jezikoslovna drobtinčica.

Častitemu gosp. Kobetu na njegovo vprašanje v „Novícah“ oznanim: da na Štajarskem je beseda dežmati in degati, zanken, še običajna (navadna); prime sosebno po Kranskem živečih rodovín Dežman je čisto slovensko. Davorin Terstenjak.

Novičar iz slavenskih krajev.

Iz Gradca. Z veseljem smo brali v letopisu Štajarske dnarne hranilnice (Sparkasse), kako lepo vodstvo te hranilnice obrača ostanjke hranilničnega premoženja. V spomin srečne otetbe cesarjevega življenja je namreč določila hranilnica 16.000 fl. za dobrotljive namene, od kterih je namenila 1000 fl. za potrebe neke uboge cerkve, 3000 fl. za podporo verlih rojakov, 12.000 fl. pa za daríla pridnim in poštenim poslom; te daríla se bojo razdelile v 6 letih. Določivši ta lepi znesek naj boljim poslom v darílo, je vodstvo omenjene hranilnice reklo, da namen hranilnice ni prihranjenih ostanjkov na kùp spravljati, ampak kar ostane čez vse stroške, razdeliti za dobre namene; nikamur drugam pa se ta dnar, ki se je večidel nabral iz shranovanega dnarja poslov, ne more bolje oberniti, kakor če se spet takim poslom podarí, ki lepo in pošteno služijo, da si kaj prihranijo za svoje stare dní, drugi pa spodbadajo k lepi obnaši, pridnosti in poštenosti, ktera je toliko važna za srečne gospodarstva.

Iz Tersta 28. oktobra 1853. Primerilo se je, da pridem iz Tersta v Reko, priljudno in kaj prijetno mesto. Od zadej ga obdajajo prijazni griči, na kterih zelení oljka in zorijo sladke smokve, in za temi stermí pečevje nerodovitnega Krasa; spodej gledaš sinje morje z otokoma Kerk in Čres. Menil sim za gotovo po tem, kar sem vedno bral in čul, da se tukaj govorí le ilirsko in laško; ali kako sem se čudil, ko sem čul ljudí se večidel slovensko pogovarjati. Opazil sim, da se noter do Reke povsod čisto slovensko govorí, kakor sploh na Krasu, in le ljudjé, ki so prihajali iz jugovshodne straní, so bolj po ilirsko kramljali.

Ker imam že ravno besedo „Kras“ na jeziku, naj mi bo dovoljeno omeniti hvalevrednega prizadevanja gosp. Laufer-a, vradnika tukajšnega mestnega poglavarstva, pozvediti natoro, bogastvo in čuda čudapolnega Krasa. Omenjeni gospod, ki je vse votline po Krasu, posebno Trebiško marljivo obiskoval in kaj krasno obrisal, si je napravil zbirko raznih kamnín, okamnín in nakapnín ne le iz podzemeljskih jam, ampak tudi iz poveršja Krasa, in pravi, da se morebiti nikjer na svetu toliko različnih sort kamnja ne dobí, kakor tukaj; ima jih, ki jih ne pozná ne on in nobeden kamnoslovec, kteremu jih je pokazal; še le pretekli teden je zapazil novo posebno lepo in dobro marmelíno blizo železnice; najdel je vsake sorte marmelja od belega noter do černega. Primorska dežela, pravi on, ima silno bogastvo v naročju Krasa; gotovo se bodo odperli pred ali pozneje marmeljnovi lomi, ki bodo prinašali velik dobiček prebivavcem. Tudi z burjo se je pridno pečal, nje moč večkrat meril in več imenitnih računov dogotovil.

Od Gutštajna na Koroškem. Strašen požar je 26. t. m. ob 3. uri zjutrej naš terg obiskal in 16 hiš s prihišjem vred vpepélil. Ker je mnogo živine in vès pridelk pokončal, je teržane, ki so že poprej velike siromašine hirali, v hudo hudo, zares usmiljenja vredno nesrečo pahnil. Ako bi ne bili neki uradniki bližnjih Prevalskih fužin z več delavci in z brizglo nagloma na pomoč prihiteli, lahko bi bil vès terg z 79 hišami pogorel. Hvala jim za njih veliko pomoč!

Na Koroškem imajo nevarno navado, skorej celo noč mlatiti; pri tej priložnosti na gumni — se govorí — so zapalili in tolikšen „joj“ napravili. Al tista dva možáka, ki sta nedavnej pred ognjem ponočnemu čuvaju, ki uro napoveduje, velela, da je že dosti, ako le kliče: „Meine Herren und Frauen, lasst euch sagen, der Hammer hat . . . . Uhr geschlagen“, bota morebiti sedaj spoznala, da čuvajev pristavek: „naj nas Bog ognja varje itd.“ ni ravno nepotreben pristavek?

Cvetko.

Iz Ljubljane. „Koledarček slovenski za leto 1854“ bo te dní dogotovljen. — „Slovenska slovnica s kratkim pregledom slovenskega slovstva ter z malim cirilskim in glagoliškim berilom za Slovence“, ki jo je spisal nevtrudljivi gosp. Janez Janežić v Celovcu, nam je ravno došla. O osnovi njeni bomo drugikrat govorili; danes v priporočilo njeno le to iz „predgovora“ posnamemo, da jo je gosp. izdatelj po naj boljih slovniških delih sostavil in da sta jo preslavna slovničarja Miklosič in Metelko v rokopisu pregledala. Kar slovnici ti še posebno vrednost daje, je dodajk „zgodovine slovenskega slovstva“ in pa „abecede cirilske in glagoliške s staroslovenskim berílom; da se bravci tudi s starim pravopisom soznanijo. 182 straní obsegajoča knjiga je v Haase-ovi tiskarnici v Pragi prekrasno natisnjena.

Novičar iz mnogih krajev.

Turšica, pšenica in ovès se smejo po vikšem dovoljenju noter do konca tega leta brez cola v beneške in lombarške dežele voziti. — Ker tudi na Horvaškem zdravnikov sila pomanjkuje, je presvitli cesar dovolil 3 štipendije po 300 fl. za učence dohtarstva, 1 štipendijo z 200 fl. za dohtarja ali ranocelnika, ki se hoče živinozdravništva izučiti, 6 štipendij po 80 fl. za porodničarce (babice), in 4 štipendije po 150 fl. za učence ranocelstva; tudi potnína se jim bo povernila; po nasvetu banske vlade bo c. k. ministerstvo nauka take učence izvolilo. — Za deželne potrebe in za potrebe gruntne odveze se bo za leto 1854 od vsacega goldinarja naravnih davkev pobiralo v spodnji Austrii 15 krajc., v zgornji Austrii 19 kr., na Salcburškem 18 kr., na Štajarskem 18 kr., na Koroškem 15 kr., na Krajnskem $14\frac{1}{2}$ kr., v Istrii 14 kr., na Goriškem 14 kr., na Tiroljskem 9 kr., na Českem 12 kr., na Marskem 10 kr., na Šlezkem 12 kr., v Galicii 15 kr., v Bukovini 11 kr., v Dalmacii 9 kr., na Ogerskem po različnosti krajev od $13\frac{1}{2}$ do 15 kr., na Erdeljskem 11 kr., na Horvaškem in v Slavonii 14 kr., v Vojvodini $10\frac{1}{2}$, na Lombarškem $3\frac{1}{2}$, na Beneškem 5 kr. — Štajarsko bo po novi osnovi imelo 59 c. k. okrajnih gosposk, pri kterih bode politična vradnija sklenjena s sodniško, 5 okrajnih gospósk pa bo opravljalo le čisto politične rečí. — 26. oktobra je gosp. dr. Miklosić, za tekoče šolsko leto izvoljeni rector magnificus Dunajskega vseučiliša, novo častno opravilo nastopil; o nastopu pred slovesnim zborom je krepko govoril „o začetku, namenu in visoki pomembi jezikoslovja“. — Železnica čez goro Semering je dosihmal nek že 15 milionov in 114.480 fl. stroškov prizadjala. — Okoli Jagra na Ogerskem je mošt tako po ceni, da se vedro po 40 krajc. prodaja; tù in tam bi se ga radi znebili, ker jim sodov manjka, zato so ga nastavili po grošu, kolikor ga kdo v eni uri spiti hoče. — Iz Turškega so prišle zadnje dní sledeče novíce: Po telegrafnem naznanilu iz Pariza sta 2 rusovska parobroda z 8 topničarskimi barkami 23. oktobra siloma čez Donavo vdariti hotla; na to so Turki iz terdnjave Isakša na Ruse hudo streljati začeli, Rusi pa na terdnjavo; od Rusov je padel poveljnik brodovja z 3 oficirji in 12 mornarji, 50 je ranjenih; v terdnjavi turški pa se je hud oginj vnel. Dunajski vradni časnik zagotovlja po zanesljivi izvedbi, da rusovske barke niso hotle siloma čez Donavo iti, ampak da so se le peljale po Donavi, in ko so blizo terdnjave Isakše prišle, se je začel bojni strel. Kakor Turki in Rusi neprenehoma vse svoje žile napenjajo, uni kar nar več armade na noge spraviti, ti pa silne čete proti Donavi iz Rusovskega pretirati, ravno tako iskreno si vseskoz prizadevajo druge vladarstva, pomiriti Turka in Rusa, in za gotovo se sliši, da je 21. oktobra od sultana Omer-pašatu ukaz došel, še ene dní odložiti začetek vojske. Car Miklavž je nek pri volji sam še eno besedo s sultanom govoriti, in če se turška vlada vdá ti carovi ponudbi, se bo vernila rusovska armada berž iz turških dežel domú. Ker sta sultan in njegov pervi minister miroljubna, in ker sta jima angležke in francozke barke zoper bojno sílo divána sedaj na pomoč, bi se utegnila mirna pogodba lože zgotoviti. Knezu Černogorskemu se je nek iz Rusovskega pisalo. da ima pomagati, ako bi k „sveti“ vojski utegnilo priti. Od druge straní pa se sliši, da mogočni Čerkeski glavár Šamyl je svojo armado v podporo Turkom tako postavil, da je s turškimi barkami v zvezi. — Sliši se, da bo hrovaška železnica od Zidanega mosta noter do Zagreba o 18 mescih popolnoma dodelana, ker bo zdej tudi en del tistih dolavcev jo delal, ki so dodelali železnico čez Semering. — V Parizu je vlada ukazala, da kakor mesarji vpričo kupca odvagajo meso, tako imajo od 16. t. m. tudi peki ravnati. — Deržavni zbor angležki je do 29. t. m. odložen. — Velika razstava blaga in vsakoverstnih obertnijskih izdelkov v Parizu je za leto 1855 že oklicana. Fabrikantom, obertnikom in rokodelcom vsih dežel našega cesarstva, ki bojo v Parižko razstavo kaj poslali in tako skusili svoje blago tudi po Francozkem razglasiti in morebiti nove kupčijske pota si odpreti, bo dovoljeno, za razstavo namenjeno in od domače kupčijske in obertnijske zbornice za razstavo tudi vredno spoznano blago brez plačila na cesarske železnice nakladati. — Po več časnikih se bere, kako dobro je listje praprota za nabasati postelje, stole in počivala ž njim; hvali se zato, ker ostane več let lepo mehko in se stenice in drug merčes va-nj ne vgnjezdi, — listje se pa s praprota v jeseni smuče, ko ni več zeleno, ampak na štibljah veniti začne; takrat tudi nima več zopernega duha.

Solnce in deklè.

(Narodna serbska poslovenjena).

Deklica se proti solncu hvali:
„Svetlo solnce! lepša sem od tebe,
Lepša tud od mesca, brata tvoj'ga.“ —
To je solncu silno težko bilo,
Pred Boga je ono tožbo dalo:
„Kaj začeti z vragovim dekletom?“
„„Nič ne maraj, solnce, dete moje,
Dekle bova lahko vkrotila.
Ti posijaj, lice ji ogòri,
Jez ji hočem hudo taščo dati,
Tak jo lahko bova vkrotila.“
S tim se solnce je zadovolilo.

Popravek.

Primerilo se je, da sta dva lista „Novíc“ zaznamovana s številko 87; naj častiti prejemniki „Novíc“, ki konec leta liste vezati dajo, blagovoljno napravijo na list od 26. oktobra številko 86.

Natiskar in založnik *Jožef Blaznik v Ljubljani.*